

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 320/2017-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. mája 2017 prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], pre namietané porušenie jeho základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 42 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s porušením čl. 2 ods. 2 Ústavy slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 4 Co 76/2014-312 z 21. januára 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. júna 2015 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 42 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

v spojení s porušením čl. 2 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Co 76/2014-312 z 21. januára 2015 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

2. Napadnutým rozsudkom krajský súd potvrdil prvostupňový rozsudok Okresného súdu Svidník (ďalej len „okresný súd“) č. k. 2 C 128/2010-265 z 20. novembra 2013, ktorým bola zamietnutá žaloba sťažovateľa, ktorou sa tento domáhal zaplatenia sumy 18 245,10 € spolu s 8,5 % úrokom z omeškania ročne od 25. júna 2007 do zaplatenia z titulu *„náhrady škody a nemajetkovej ujmy“*, ktorá sťažovateľovi vznikla v súvislosti s nezákonným rozhodnutím žalovanej, na základe ktorého bol sťažovateľ *„vylúčený zo štúdia v odbore právo v treťom ročníku denného magisterského štúdia v akademickom roku 2002/2003 dňom 3. marca 2003“*.

3. Nezákonnosť rozhodnutia žalovanej bola konštatovaná rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Sžo 38/2007 z 23. januára 2008, ktorým bol potvrdený rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 14 S 96/2003. Krajský súd v Trnave napadnutým rozsudkom pre nesprávne právne posúdenie veci zrušil žalobou napadnuté rozhodnutie žalovanej Trnavskej univerzity v Trnave č. Pr-TU/69/2003 z 10. marca 2003, ktorým žalovaná potvrdila rozhodnutie dekana Právnickej fakulty Trnavskej univerzity z 10. marca 2003 č. ŠO:34/2003-Lk o vylúčení sťažovateľa zo štúdia, a vrátil vec žalovanej na ďalšie konanie.

4. Všeobecné súdy pri zamietnutí žaloby sťažovateľa o náhradu škody a nemajetkovej ujmy podľa jeho názoru nebrali na zreteľ skutočnosť, že v dôsledku jeho nezákonného vylúčenia sťažovateľa zo štúdia v odbore právo v treťom ročníku denného magisterského štúdia mu nebolo možné ukončiť štúdium v riadnom čase v roku 2005, čím mu zároveň bola odňatá možnosť *„uplatniť sa na trhu práce v právnických profesiách a dosahovať príjem (mzdu) tak, ako to bolo reálne možné u všetkých ostatných*

spolužiakov“, teda nedošlo „k rozmnoženiu majetkových hodnôt žalobcu, ktoré bolo možné odôvodnene očakávať so zreteľom na obvyklý chod vecí“.

5. Súdny nezohľadnil ani skutočnosť, že sťažovateľ bol nútený opätovne si podať prihlášku na štúdium na právnickej fakulte a absolvovať prijímacie skúšky. Rozhodnutie žalovanej sťažovateľovi a jeho rodine spôsobilo *„veľký stres, napätie a neistotu a vôbec obavy v tom zmysle, že kedy a či vôbec bude žalobcovi umožnené dosiahnuť svoje životné, profesionálne ciele, ambície a poslanie“.*

6. V dôsledku *„nezákonného, neočakávaného a arbitrárneho rozhodnutia“* bol sťažovateľ vystavený *„prudkému a vysoko intenzívnemu stresu, dlhodobej psychickej záťaži, frustrácii ako aj všetkým zdravotným rizikám a hrozbám, nakoľko je všeobecne známe, že stres negatívne vplýva na srdce, cievy a krvný obeh, následkom čoho je hrozba vysokého rizika nedokrvenia srdcového svalu a infarkt myokardu, ďalej že fyzické ťažkosti sú často spojené aj s negatívnymi psychickými prejavmi ako sú strach, úzkosť, bezmocnosť, smútok, zlosť, podráždenosť, zmeny nálad, depresie, pričom dlhodobý negatívny psychický stav zvyšuje riziko vzniku tzv. psychosomatických chorôb (časté infekčné ochorenia dýchacích ciest, bolestivé stavy chrbtice, migrény, kožné ochorenia, alergické choroby, žalúdočné vredy, poruchy trávenia, kardiovaskulárne ochorenia - hlavne vysoký krvný tlak, cukrovka, choroby obličiek, duševné choroby a podobne, ktoré sa u sťažovateľa prejavili“.*

7. Všeobecné súdy boli podľa sťažovateľa toho názoru, že v otázkach satisfakcie za dôsledky nezákonného rozhodnutia univerzity postačuje to, že univerzita opätovne prijala sťažovateľa na štúdium do 3. ročníka právnickej fakulty, pričom však *„nebrali na zreteľ, že sťažovateľ po druhý krát musel najprv vykonať prijímacie skúšky na Právnickú fakultu univerzity a že uznanie výsledkov z iných semestrov žiadnym spôsobom kauzálné nesúviselo s vylúčením sťažovateľa, nakoľko v tom čase o zákonnosti vylúčenia ešte len prebiehalo súdne konanie a že vydanie rozhodnutia rektora univerzity č. R 230/2008 zo dňa 17.3.2008, ktorým zrušil rozhodnutie prodekanke Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave č. ŠO: 34/2003-LK zo dňa 10.3.2003, o vylúčení žalobcu zo štúdia bolo len formálno-právnym aktom, vyplývajúcim z právnych predpisov a nie ako slobodný, satisfakčný*

a individuálny prejav vôle univerzity vydaný v príčinnej súvislosti s porušením práva, ktoré bolo sťažovateľovi spôsobené.“.

8. Sťažovateľ je toho názoru, že krajský súd rovnako ako okresný súd mali v jeho prípade požadovanú náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch priznať, pričom bol krajský súd *„povinný prihliadať na závažnosť vzniknutej ujmy a zohľadniť zmysel a účel náhrady nemajetkovej ujmy, príčinnú súvislosť medzi neoprávneným, nezákonným a arbitrárnym rozhodnutím univerzity a vznikom nemajetkovej ujmy a venovať osobitnú pozornosť dôsledkom rozhodnutia univerzity, ktoré mali negatívny dopad na život sťažovateľa a pri svojom rozhodnutí uplatniť taký výklad zákona, ktorý by odstránil zjavnú nerovnováhu v právach, ktoré sťažovateľ mal v dôsledku konania univerzity porušené“.*

9. Sťažovateľ tiež namieta, že krajský súd nedal v napadnutom rozsudku podrobnú odpoveď na to, prečo podľa jeho názoru neboli vo veci sťažovateľa splnené zákonné podmienky na priznanie zadosťučinenia v žiadanom rozsahu, a teda prečo sa krajskému súdu javí *„konanie univerzity, v čase, keď o nezákonnosti jej rozhodnutia príslušný súd ešte nerozhodol a obligatórny formálny akt zrušenia rozhodnutia o vylúčení zo štúdia, vzhľadom na závažnosť dôsledkov nezákonného rozhodnutia, za plne postačujúce primerané zadosťučinenie“.*

10. Na základe uvedeného navrhol sťažovateľ rozhodnúť vo veci týmto nálezom:

«Sťažovateľ sa preto s dôverou obracia na Ústavný súd Slovenskej republiky a na základe uvedených skutočností a žiada, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4Co/76/2014-312, zo dňa 21.1.2015 bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústavy“), základné právo podľa čl. 2 ods. 2 ústavy na výkon činnosti orgánu verejnej moci v súlade s princípom materiálneho právneho štátu, základné právo podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena a pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života, základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základné právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu

naň podľa čl. 35 ods. 1 a ústavy, základné právo na vzdelanie podľa čl. 42 ods. 1 ústavy, základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a aby tento rozsudok zrušil a vec vrátil Krajskému súdu na ďalšie konanie.

Sťažovateľ zároveň žiada, aby ústavný súd priznal sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie v sume 1 000,- eur a náhradu trov konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky.»

II.

11. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

12. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

13. Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ alebo jeho zástupca.

14. V zmysle § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde sa k návrhu na začatie konania musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie sťažovateľa advokátom, ak tento zákon

neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

15. Sťažnosť sťažovateľa nespĺňa náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom ustanovené v § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Sťažovateľ k sťažnosti pripojil splnomocnenie, v ktorom splnomocňuje sám seba na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom. V rámci odôvodnenia sťažnosti v tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že podľa § 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde sa na konanie pred ústavným súdom primerane použijú ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení účinnom v čase podania sťažnosti (ďalej len „OSP“). Poukázal najmä na § 27 ods. 1 a 3 OSP, § 241 OSP a § 250a OSP, podľa ktorých účastník nemusí byť zastúpený advokátom, pokiaľ má sám právnické vzdelanie.

16. Ústavný súd sa s názorom sťažovateľa nestotožňuje, čo je zrejmé aj z jeho pomerne rozsiahlej publikovanej stabilizovanej judikatúry. Z citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde (ani z iných jeho ustanovení) nevyplýva, že by sťažovateľ, ktorý je sám advokátom, nemusel byť v konaní pred ústavným súdom zastúpený iným advokátom, teda že by nemal povinnosť pripojiť k návrhu na začatie konania splnomocnenie na svoje zastupovanie iným advokátom. Uvedený názor je v súlade so stabilnou rozhodovacou praxou ústavného súdu, podľa ktorej „sa povinnosť právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom vzťahuje aj na advokátov“ (uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 311/05 z 9. novembra 2005 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2005 pod č. 107/2005). K podobným záverom dospel ústavný súd aj vo svojich ďalších rozhodnutiach (III. ÚS 37/02, III. ÚS 14/01, III. ÚS 102/01, I. ÚS 93/02, I. ÚS 125/03, II. ÚS 284/2010, I. ÚS 373/2010, I. ÚS 217/2014).

17. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že už zo samotného obsahu inštitútu splnomocnenia vyplýva, že sa toto udeľuje inej osobe v rozsahu vymedzenom splnomocniteľom, pričom splnomocniteľ uvedeným úkonom dáva tretím osobám najavo, v akom rozsahu ho splnomocnená osoba zastupuje (III. ÚS 311/05).

18. V závere ústavný súd pripomína, že podľa ustálenej judikatúry vo vzťahu k osobe práva znalej (advokátovi) zistený rozsah nedostatkov zákonom predpísaných náležitostí nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti (I. ÚS 154/2014, III. ÚS 392/2015, III. ÚS 230/2016).

19. Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. mája 2017